

ЯКА СПРАВА ВАЖЛИВІША?

Коли Розумник розповідав, чим він займається ввечері після школи та зранку перед школою, Пустунчик дуже дивувався.

— Коли ти все встигаєш? У мене так не виходить!

— Бо я дотримуюсь режиму дня, — пояснив Розумник. — Спочатку я відпочиваю, а потім роблю різні справи. Я все продумую наперед і знаю, що робити зараз, а що — потім.

— І я після школи теж хочу відпочити, але мене весь час відволікають якісь важливі справи, — поскаржився Пустунчик.

Хочу поїсти — мене одразу кличуть гуляти надвір. Хочу робити уроки, але по телевізору саме в цей час показують цікаві мультки. Тільки думаю взятися за книжку та почитати — вже час лягати спати. Хочу лягти раніше, але тисячі важливих справ одразу не зробиш. Хочу раніше встати — заважає солодкий сон, не можу відкрити очі. А інколи — ніщо не заважає. Сиджу або лежу собі, а в голові наче вулик з бджолами гуде: думки сперечаються, яка з них важливіша. Наче в мені сидить одразу десяток, а може й більше Пустунчиків. І кожен умовляє робити щось своє.

Один каже: треба гуляти!

Інший: треба читати!

Третій: краще поспи!

Четвертий: зателефонуй друзям!

П'ятий хоче дивитися телевізор.

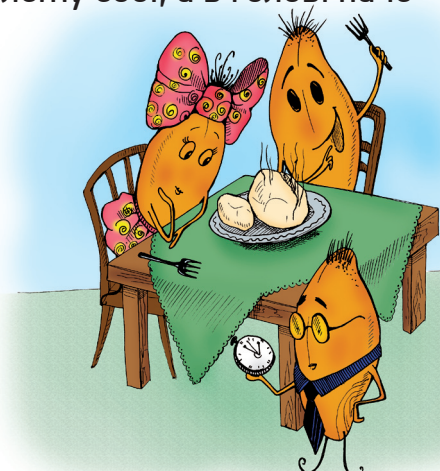
Шостий вмовляє поїсти.

Сьомий нагадує про уроки...

Сперечаються, мало не б'ються! А я не знаю, кого слухати, тож нічого не роблю. Наче всі мають рацію, говорять таке, що мене цікавить, але як обрати? Стільки часу витрачаю даремно через те, що я не знаю, кого слухати. Що мені робити?

— А ти, — зі сміхом сказала Лапуня, — завжди прислухайся до тієї поради у твоїй голові, яка звучить голосом Розумника. Тоді не будеш марно гаяти час та не накоїш дурниць!

— Це добра порада, спробую! — зрадів Пустунчик.

Олена Крижановська

Передплатний індекс 89454

Головний редактор:

Дарія Біда, тел.: (032) 236-71-24,
e-mail: dabida@mis.lviv.ua

Заступник головного редактора:

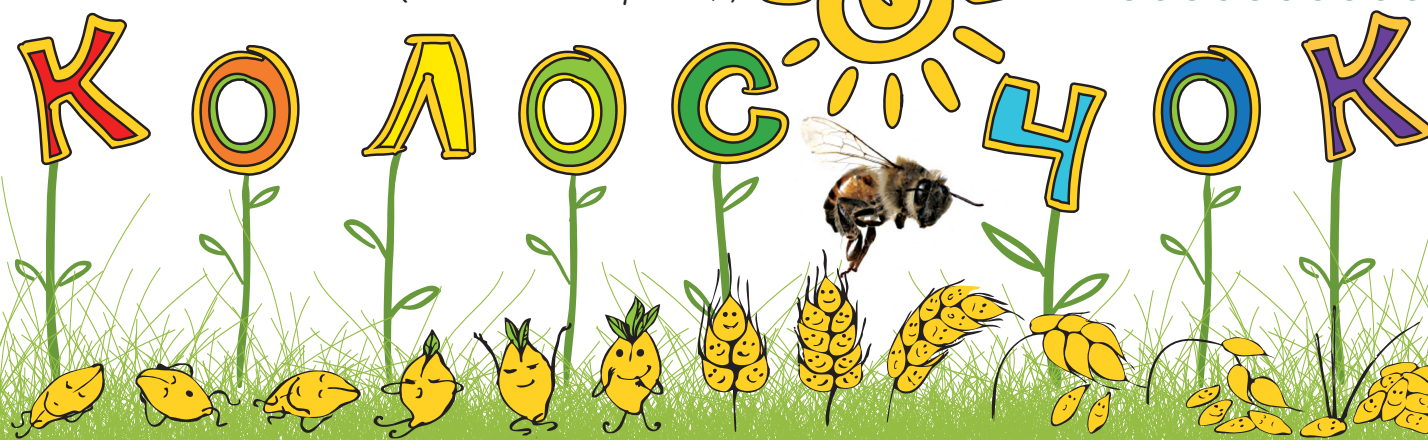
Світлана Вольська,
e-mail: svitlana300@gmail.com
Дизайн і верстка Каріне Мкртчян-Адамян

Підписано до друку 10.08.13,
формат 60x84/8.
Друк офсетний. Наклад 12 000 прим.
Адреса редакції: 79038, м. Львів,
а/с 9838. Надруковано в друкарні
ТОВ "Видавничий дім „УКРПОЛ“.

Юний зоолог

(твое ім'я та прізвище)

№22/2013
ЖОВТЕНЬ

НАУКОВО-ПОПУЛЯРНА ТЕМАТИЧНА ПРИРОДНИЧА ГАЗЕТА ДЛЯ РОЗУМНИКІВ І РОЗУМНИЦЬ

ЯК тварини готуються до зими?

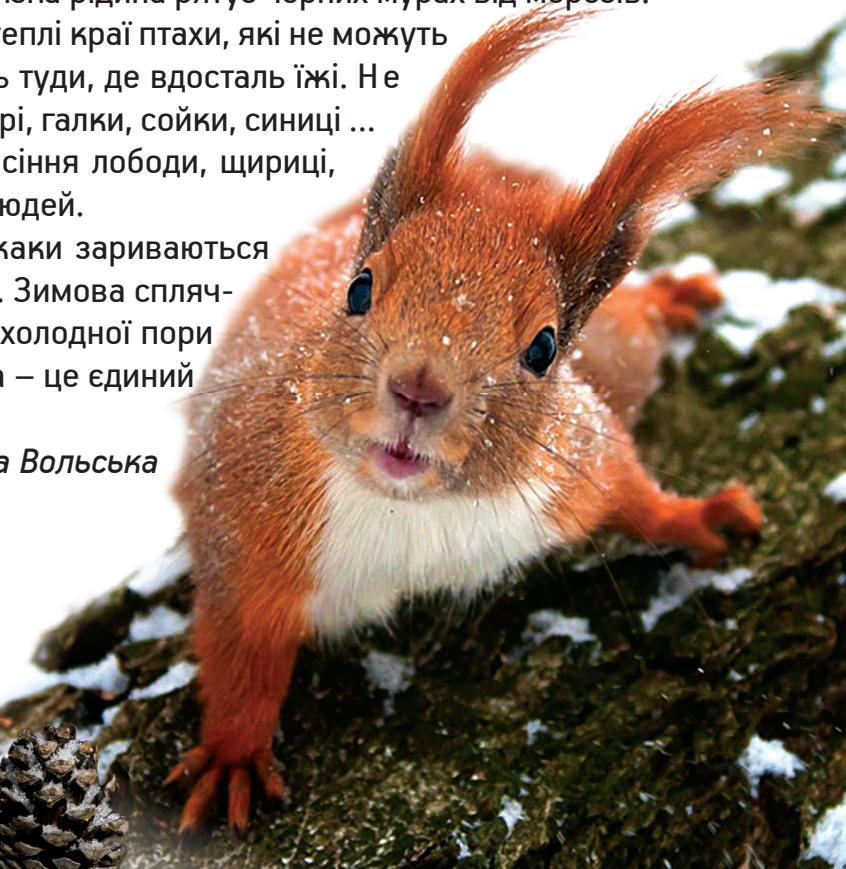
Зима — найважча пора року для тварин. У багатьох звірів до приходу зими відростає густіша та довша шерсть, у птахів — пір'я. Вони створюють повітряну подушку, яка погано проводить тепло. Старанно заготовляють їжу білочки, полівки. А ведмеді та борсуки нагулюють жир, щоб його вистачило на зимовий сон. Вони впадають у сплячку і витрачають дорожню енергію дуже економно: температура тіла тварин сильно знижується, травлення припиняється, серцебиття скорочується, дихання стає рідшим.

Восени змінюється й життя комах. Вони ховаються у шпаринки будинків, під кору дерев або зариваються у землю. Там вони спатимуть до весни. З настанням холодів бджоли щільно скупчуються на стільниках. Узимку вони майже нерухомі, але продовжують жити медом. Відтак, у вулику втримується температура до 20 °C. А чорні мурахи не замерзають навіть тоді, коли мороз сягає -30 °C. Ще з осені вони у клітинах своїх тіл накопичують **гліцерин** (наукова назва — **гліцерол**). Ця в'язка рідина рятує чорних мурах від морозів.

Збираються у великі зграї і відлітають у теплі краї птахи, які не можуть знайти взимку комах і насіння. Вони летять туди, де вдосталь їжі. Не відлітають на зиму дятли, сороки, ворони сірі, галки, сойки, синиці ... Взимку вони шукають для себе корм — насіння лободи, щиріці, подорожника, живляться поблизу житла людей.

Пізньої осені, коли зникають комахи, їжаки зариваються в опале листя і впадають у зимову сплячку. Зимову сплячку — це не лише пристосування тварин до холодної пори року. Для їжака, соні і кажана підковоноса — це єдиний спосіб уникнути голодної смерті.

Світлана Вольська

В очікуванні зими

Молодий Горобчик сидів на гілці бузини і весело озирався. Усе довкола для нього було надзвичайно гарним, новим і незнаним. Йому подобалися ніжне сонечко, легкий вітерець, яскраві відблиски річки. Він думав, що так буде завжди.

Раптом пташеня почуло розмову двох ластівок, які сиділи неподалік.

— Шкода залишати улюблені місця, але час відлітати, — зітхнула одна.

— Так, скоро настане зима, — підтримала її інша.

— А що таке зима і чому вам кудись необхідно відлітати? — поцікавився Горобчик.

— Зима — це пора року, коли життя у природі наче завмирає. Сонце світить, та гріє не так, як влітку, стоять морози, все біле від снігу.

— Ви відлітаєте, тому що боїтеся холоду? — перепитала пташка.

— Ні, від холоду нас захистило би пір'ячко. Узимку немає комах, якими ми живимося. Нас лякає голод.

— А як ви дізналися, що надходить зима? — не вгавав Горобчик.

— Хіба ти не помітив, що з кінця червня дні поступово коротшали? Це сигнал про настання несприятливих умов для нас, — повчали ластівки. Вони приєдналися до невеличкої зграйки, що мандрувала на південь Африки.

— Треба всім повідомити про прихід цієї жахливої зими! Інакше вони можуть загинути! — стурбований Горобчик полетів розносити страшну новину.

Він швидко дістався лісу та почав голосно цвірінькати про небезпеку.

— Ти чому такий галас здійняв? — перепитала Білочка.

— Тікайте! Насувається зима, а разом з нею люті морози, сніг, голод!

— То й що! — засміялася вона у відповідь. — Я маю таке тепле хутро, що мене ніякі морози не налякають, а запасів їжі у схованках я заготувала стільки, що на всю зиму вистачить.

— І я, — пропищала Лісова миша, — наносила у нірку насіння різних рослин!

— Я, — озвався Ведмедик, — зараз багато їм, накопичую жир, який узимку захистить мене і від холоду, і від голоду, а потім залізу у барліг і просплю у ній аж до весни.

— А я, доки холодно, згортаюся у клубочок і сплю у нірці до тепла і навіть снігу не бачу, — просопів Їжачок.

Горобчик помітив зайчика, який боязко визирав з-за куща, і запитав:

— А ти зими і снігу боїшся?

— Я скоро почну линяти, — відповів довговухий. — Нове хутро в мене виросте густе, тепле і біле. Узимку на снігу я буду зовсім непомітним для своїх ворогів. Їстиму кору дерев, знайду собі щось під снігом. Ні, зима мене не лякає.

— Отже, лише пташки бояться зими і тікають у теплі краї? Мабуть, треба і мені збиратися у дорогу, — з сумом промовив Горобчик.

— Не всі птахи відлітають у теплі краї. Я, наприклад, залишаюся, — прокричала Сорока. — Тобі теж немає чого хвилюватися. Ми з тобою завжди знайдемо у лісах та парках їжу. Та, якщо стане дуже холодно і зовсім скрутно, ми перелетимо ближче до житла людей, де завжди є чим поживитися. Деякі люди навіть спеціально виготовляють годівниці і не дадуть нам загинути.

Вислухавши усіх, Горобчик зрозумів, що тварини по-різному пристосувалися до холодної пори року і нічого не бояться. Він став з нетерпінням очікувати зими і снігу, якого ще ніколи не бачив, та про всяк випадок визирати велику годівницю.

Марина Яремійчук

Усі живі істоти здатні жити за температур між 0 і 50 °C. Більшість місць існування на поверхні нашої планети має температуру саме в цих межах. Для кожного виду вихід за ці межі означає загибель або від холоду, або від спеки.

1. Випиши з казки ознаки осені: _____

2. За змістом казки виконай завдання „Як тварини підготувалися до зими?“:

Ластівки _____
Горобчик _____
Ведмедик _____
Лісова миша _____
Білочка _____
Сорока _____
Їжачок _____

